

Tznius for men

Shiur# 363 | Mar 12th 2022

פרדס יוסף פרשת שמות פרק א פסוק א

ובילקוט [שמות א, א ד"ה ובני] ותמלא הארץ אותם [להלן פסוק ז] שנתמלאו בתי טרטיאות מהם מיד גזרו עליהם שיפרשו מהם, והוא המזיק הגדול לקיום בית ישראל בין העמים להתנאות כלפי חוץ, ו(מספחת הזאת פשתה בתוכנו וחללים רבים הפילה, בחשבם כי אוצרות טמונות לנו, ולכן יעיקו אותנו במסים וארנונות, ובעלי ההון ירבו להקיא לעיני כל רואה חיל בלעו, ולהוציא את הדרם והמונם על פני חוץ, ואחריהם צולעים על ירכם הבינונים המלקטים אוכל בדאגה ושממון, והם פורצים ומהרסים לעלות, וגם על עניים מזורה הרשת להתהדר על פני חוץ בעוד אשר מחדרם צופה מחסור ועוני:

זזה הרעיון במגילה (ט"ז). קא מחוי להו הלכות קמיצה, וקשה וכי העת אז לזה ללמוד דבר שאינו נוהג אלא בירושלים ונוגעת רק לכהנים. ורק דאז יהודים עלו למדרגות גדולות ולמשרות גבוהות ומשכו עליהם קנאת השרים והעם, ולמד עמהם הלכות קמיצה איך לקמץ ואיך לפזר. וכבר אמר יעקב אבינו עליו השלום למה תתראו [מקץ מ"ב, א], עיין בתענית (י). ומהרש"א [שם ח"א ד"ה אמר ליה] וחולין (פ"ד). ובתנחומא [בובר מקץ סימן ח] ובכלי יקר דברים (ב, ג) על הפסוק פנו לכם צפונה, ובפרדס יוסף שם, ובבראשית [אות ע"ד] וישלח [אות ד], ותרומה [אות כ"ח]:

ובחגיגה (ט ע"ב) ובויקרא רבה [ל"ה, ו] יאה עניותא לישראל כברזי סומקא לסוסיא חיורא, ואמר החוזה מלובלין ז"ל כמו שתכשיט הסוס רק בצאתו לחוץ, ולא בעמדו לפני האבוס דיפשיטו את עדיו מעליו, כן טובה עניות לישראל כלפי חוץ שלא יתראו כעשירים:

ובמצרים ג"כ פשתה הנגע זו וכל בתי משתה היו מלאים מישראל, וזה גרם קנאת מצרים, ומפורש בואתחנן (ז), לא מרבכם מכל העמים חשק ה' בכם ויבחר בכם כי אתם המעט, ופרש"י לפי שאין אתם מגדלים עצמיכם רק ממעטין עצמכם כמו אברהם ואנכי עפר ואפר (וירא י"ח, כ"ז) ומשה ואהרן ונחנו מה (בשלח ט"ז, ז):

זזה שאמרו בבבא בתרא (כ"ה ע"ב) זוהר הקדוש (פנחס רכ"ד). הרוצה שיעשיר יצפין, שיצפין עצמו ולא יראה מבחוץ:

זזה פירוש בתהלים (קמ"ד, י"ג) צאננו מאלופות וגו' שלא להתגאות, דבשעה צאננו מאלופות אם באמת יש לנו צאן איזה אלפים, מרבבות בחוצותינו, בהשוק יעמדו לרבבות, אלופנו מסובלים, משום זה היה מקודם אלופנו ועשרנו מסובלים בעשירות רב, יען כי אין פרץ ואין יוצאת ואין צוחה ברחובותינו, שהטמינו אוצרותיהם ולא עשו פרסום ולא היו בשוק מדברים מהם:

ובתרומה (כ"ו, ז) ועשית יריעות עזים לאהל על המשכן, כל העשירות ויופי קרשים ובריחים טבעות זהב יריעות תכלת וארגמן ותולעת שני, כל אלה היו מכוסים ביריעות עזים פשוטים וזולים עם קרסי נחשת, לרמז על בני ישראל שידעו להתנהג עם עשירות, דכלפי חוץ יהיה פשוט שלא להתגרות עיני השכנים הצוררים:

ובסוף ספר אמרי צדיקים הקשה הרב הקדוש מרוזין ז"ל על מה שאומרים ביהי רצון אחר תהלים וביום הכפורים ולא יצטרכו עמך ישראל זה לזה ולא לעם אחר, והוא מתענית (כ"ד ע"ב), הלא כתיב כי לא יחדל אביון מקרב הארץ (ראה ט"ו, י"א). ותירץ שהפשט ולא יצטרכו עמך ישראל זה לזה, "ולא" פירוש ולא תקשה מה שנאמר "ולא" יחדל האביון, זה יהיה לעם אחר:

וזזה פירוש בתהלים (קמ"ט, ט) לעשות בהם משפט כתוב הדר הוא לכל חסידיו, לעשות בהם בצוררי ישראל את משפט כתוב שהוא הדר הוא לכל חסידיו, והיינו עניות להפכו ולעשות בהם המשפט, ועיין לקוטי אורות על תהלים [דף שע"ט] ועשר אורות [דף ס"ט ע"ב אות ס"ט]:

מעיני של תורה פרשת וישב

וּיִבֵּא הַבַּיִתָּה לַעֲשׂוֹת מִלֵּאכֶתוֹ. (ל"ט—י"א)

לעשות צרכיו נכנס אלא שנראה לו דמות דיוקנו של

אביו. (רש"י)

דרכו של יעקב היתה, שלא לשנות מאומה בלבשו היהודי המסרתי, שלא להתהדר ולא להתקשט לפי רוח הזמן. ואילו שיטתו של יוסף היתה, להסוות את הצדקות הפנימית, על ידי התייפות חיצונית. כפי שאומר רש"י: „מתקן בשער, ממשמש בעיניו כדי שיהיה נראה יפה“ (לז—ב). לפיכך מצאה אשתו של פוטיפר גישה אליו, כי סבורה היתה שלפי

התנהגותו החיצונית לא יסרב לה. כפי שנאמר **בוהר הקדוש** על „ותתפשהו בבגדו” — כי יכולה היתה להיתפש בו רק בגלל חיצוניותו, בגלל בגדיו שהיו נאים ומתאמים לרוח־הזמן.

משראה יוסף עד היכן מגעת דרכו זו, בא לידי הכרה שדרכו של אביו טובה יותר, לפי שאיננה מביאה לידי נסיונות ומרחיקה את היצר־הרע. „גראה לו דמות דיוקנו של אביו” — עתה מצאה חן בעיניו (מלשון „רואה אני את דברי אדמון”) דמות תארו של אביו, כלומר, דרכו היהודית־המסרתית, גם בהלבשה וגם בהנהגה...

(הרבי ר' מאיר'ל מפרמישלאן ז"ל, ובפרדס־יוסף בשם מהר"י מוורקה ז"ל)

טעם פרשת אחרי מות **ודעת** **קא**

ובחקתיהם לא תלכו (יח, ג)

ברמ"א יו"ד (קעח) דעיקר האיסור שלא ללכת בחוקות העכו"ם הוא בדבר שנהגו לפריצות² או לחוק ואין טעם בדבר, ונראה דזהו פשטות הפסוק ובחקתיהם, ולא אמר מנהגם, שבדברים שיש תועלת וטעם לדבר אין איסור, אבל במלבושים נכון לישראל שיתבדלו מאומות העולם וילבשו מלבושים שונים.

Selected audio from our listeners

Comments on the Shiur

Comments on the Shiur 1 *click here*

Comments on the Shiur 2 *click here*

Comments on the Shiur 3 *click here*

Comments on the Shiur 4 *click here*

Comments on the Shiur 5 *click here*

Comments on the Shiur 6 *click here*

Comments on the Shiur 7 *click here*

Answers to the Questions

Answers to the Question 1 *click here*

Rabbi Anthony Manning

ספר מצוות קטן מצוה נז

להיות צנוע דכתיב (דברים כ"ג) והיה מחניך קדוש, וכתוב (מיכה ו') והצנע לכת עם אלהיך, ואמרו חכמים אין צנוע אלא הצנוע בבית הכסא, והנפנה בלילה יפנה כדרך שהוא נפנה ביום מגלה לפניו טפחיים ואחוריו טפח ואינו מגלה עד שישב. וגם בתשמיש המיטה צריך להיות צנוע, גם בכל דבר צריך להיות בצניעות ולא בפריצות, ובכלל זה יש וכסית את צאתך דסמוך ליה. וכן יש לנו לעשות צניעות בשעת תורה ותפילה, ואם הוא עומד בתפילה, וצריך להפח בעל כרחו, מרחיק ד' אמות וממתין עד שיכלה הריח וכו'.

באור הלכה סימן ג סעיף ב

יאה צנוע - עיין בברכות ס"ב ע"א וע"ב דמפליג הגמרא במידת הצניעות ובסמ"ק מונה צניעות למצוה דאורייתא וראיתי באיזה מקומות שמתעצלין בבניית בית הכסא לרבים ויש עי"ז כמה מכשולות שמלבד שחסר עי"ז מדת הצניעות עוד באין עי"ז לכמה קלקולים א' כמה מאות ברכות ושמות הקדושים נזכרים בכל עת לבטלה עי"ז דהלא ידוע מה שנפסק לקמן סי' צ"ב דאם אינו יכול לעמוד ע"ע שיעור שעה וחומש תפלתו תועבה וכשיש בהכ"ס סמוך לו והוא צריך לנקביו קודם תפלת י"ח לא יתעצל לילך לפנות משא"כ כשאין בית הכסא והוא צריך לחלוץ תפיליו לילך לביתו בוודאי יתעצל בזה ויעצור עצמו עד אחר התפלה אם הוא איש המוני. ואפילו אם הוא בן תורה שלא יתעצל עצמו לילך ולחפש איזה מקום או לילך לביתו עבור זה עכ"פ יש עי"ז ביטול תפלה בצבור גם ביטול תורה מצוי עי"ז מאוד. גם יש עי"ז הלבנת פנים כי יפגעו אחד בחבירו גם חשש סכנת נפשות כי עמוד החוזר מביא לידי הדרוקן. ועוד כמה וכמה קלקולים. ע"כ מצוה רבה לסייע בזה כדי להסיר המכשולות האלו מישראל ויזכירו את שמו ית' בקדושה:

תלמוד בבלי מסכת יומא דף מז עמוד א

אמרו עליו על רבי ישמעאל בן קמחית שהיה חופן ארבעת קבין במלוא חפניו, ואומר: כל הנשים זרדו, וזרד אימא עלה לגג. איכא דאמרי: בערסן, וכדרבה בר יונתן. דאמר רבה בר יונתן אמר רבי יחיאל. ערסן יפה לחולה. ואיכא דאמרי: בשכבת זרע, וכדרכי אבהו. דרבי אבהו רמי: כתיב ותזרני [חיל] למלחמה, וכתוב המאזרני חיל למלחמה! אמר דוד לפני הקדוש ברוך הוא: רבונו של עולם, זריתני וזרזתני. אמרו עליו על רבי ישמעאל בן קמחית: פעם אחת סיפר דברים עם ערבי אחד בשוק, ונתזה צינורא מפיו על בגדיו, ונכנס ישבב אחיו ושמש תחתיו, וראתה אמן שני כהנים גדולים ביום אחד. ושוב אמרו עליו על רבי ישמעאל בן קמחית: פעם אחת יצא וסיפר עם הגמון אחד בשוק, ונתזה צינורא מפיו על בגדיו, ונכנס יוסף (עם) אחיו ושמש תחתיו, וראתה אמן שני כהנים גדולים ביום אחד. תנו רבנן: שבעה בנים היו לה לקמחית וכולן שמשו בכהונה גדולה. אמרו לה חכמים: מה עשית שזכית לכך? - אמרה להם: מימי לא ראו קורות ביתי קלעי שערי. - אמרו לה: הרבה עשו כן, ולא הועילו.

תלמוד בבלי מסכת שבת דף קיח עמוד ב

ואמר רבי יוסי: מימי לא ראו קורות ביתי אימרי חלוקי.

רמ"א אורח חיים סימן א סעיף א

הגה - שויתי ה' לנגדי תמיד (תהילים טז, ח), הוא כלל גדול בתורה ובמעלות הצדיקים אשר הולכים לפני האלהים, כי אין ישיבת האדם ותנועותיו ועסקיו והוא לבדו בביתו, כשיבתו ותנועותיו ועסקיו והוא לפני מלך גדול, ולא דבורו והרחבת פיו כרצונו והוא עם אנשי ביתו וקרוביו, כדבורו במושב המלך. כ"ש כשישים האדם אל לבו שהמלך הגדול הקב"ה, אשר מלא כל הארץ כבודו, עומד עליו ורואה במעשיו, כמו שנאמר: אם יסתר איש במסתרים ואני לא אראנו נאם ה' (ירמיה כג, כד), מיד יגיע אליו היראה וההכנעה בפחד השי"ת ובושתו ממנו תמיד (מורה נבוכים ח"ג פ' נ"ב).

שו"ת אגרות משה אבן העזר חלק א סימן סט

באיסורי הרהור מקרא דונשמרת וקרא דאחרי עיניכם ה' מנ"א תשי"א

והנה מהשאלות ששאלת יש דברים שקשה לדבר בהם מצד רוב הפרצה שאף הרבה כשרים ויראי ה' נפרצו בזה בעוה"ר. ועיין בט"ז חו"מ סי' שצ"ג בשם מהרש"ל אף בדורם לענין זרעות מגולות. ולכן לא אשיב בזה ושומר נפשו ירחק מכל כיוצא בזה אך בדברים האחרים אשיב הנכון לע"ד.

והנה שני עיני איסור הרהור יש האחד מקרא דונשמרת מכ"ד רע בכתובות דף מ"ו שאיתא שם מכאן א"ר פינחס בן יאיר אל יהרהר אדם ביום ויבא לידי טומאה בלילה שאיסור זה הוא אף באשתו שהיא מותרת לו. וכן מה שאסור להסתכל באשה נדה /נאה/ אפילו פנויה ובא"א אפילו מכוערת ובבגדי צבע של אשה המכירה ובבעלי חיים כשנזקקין זה לזו שאיתא בע"ז דף כ' נמי מקרא זה אינו מחמת שיהרהר לעשות עברה עמה אלא דאף שלא יהרהר לעשות עברה מחמת זה אסור משום שזה מביא לידי טומאת קרי שאסור להוציא לבטלה. והשני מקרא דאחרי עיניכם דדריש בברכות דף י"ב זה הרהור עברה אינו מצד חששת הוצאת זרע לבטלה אלא הוא איסור מלהרהר לעשות העברה דזנות כמו הא דדריש מאחרי לבבכם הרהור ע"ז דהוא לעבור איסור ע"ז שהתורה אסרה בהו אף המחשבה לעבור. ואף שבקידושין דף ל"ט מ' /ומ' משמע שרק בע"ז עונשין על המחשבה ולא בשאר עברות אף דזנות, הוא משום דשם איירי בעונש מיתה שנפל ומת שמצד האיסור דאחרי עיניכם לא הי"ל ליענש מיתה. ואף בע"ז לא מצד האיסור דאחרי לבבכם נענש אלא משום דבע"ז עונשין על המחשבה כמעשה מקרא דלמען תפוש בלבם וזה ליכא בשאר עברות דלא מצרפה למעשה אף בזנות ונשאר רק האיסור דהרהור שאינו בעונש גדול דמיתה. וכ"כ לא רצה לומר מצד איסור דונשמרת על הרהור דעברה ואף לא בבא ממש לידי קרי שמ"מ לא הי"ל ליענש במיתה דע"י נפילה דאף אם נפרש כפשוטו במה שא"ר יוחנן בנדה דף י"ג במוציא זרע לבטלה חייב מיתה

ונימא שגם בבא לזה ע"י הרהור נמי אין זה אלא במיתה בידי שמים שהיא מיתה טבעית ולא בנפילה מהבירה שהיא במקום סקילה. וגם משמע שרק על מוציא בידים א"ר יוחנן שחייב מיתה ולא ביצא ממנו ע"י הרהור שלא במעשה כדאמר לשון המוציא וכדיליף זה ממיתה שנאמר בער ואונן שהוציאו בידים ולא אמר בלשון כל המביא עצמו לידי הרהור כדא"ר אמי אח"ז לענין שאין מכניסין אותו במחיצתו של הקדוש ברוך הוא אלמא דלענין מיתה הוא דוקא במוציא ממש. ומה שגם ר' אמי יליף מער ואונן אף שהוא גם למביא עצמו לידי הרהור, צריך לומר שהוא מצד הסברא דכיון דאיסור זרע לבטלה חמור שבהוצאה בידים חייב מיתה לכן ודאי לענין שהוא רע בעיני ה' הוא אף שלא במעשה. עכ"פ החיוב מיתה לא נאמר על יציאה ע"י הרהור ולכן לא היה יכול לומר דנענש ע"י הרהור דעברה אף שודאי נאמר האיסור על המחשבה והוא איסור ממש כאיסורים שנאמרו במעשים משום דלא היה נענש ע"ז במיתה.

ולכן יש חלוק בנשים דבאיסור הרהור מקרא דונשמרת ליתנהו דאינו גורם להן שום דבר במשמוש עיין שם בנדה וכ"ש שלא יגרום בהרהור ואף שלפעמים רואות דם מחמוד אין ראיית דם שום איסור. אבל איסור הרהור מקרא דאחרי עיניכם שהוא שלא להרהר לעבור עברת זנות איכא גם בנשים כמו שאיכא איסור הרהור ע"ז כדאיתא בחינוך שהבאתי. אבל לאיסור זה אין לחוש בהסתכלות ובראיית בע"ח נזקקין שכל אלו דרשינן מונשמרת שהוא רק שלא לבא להוצאת זרע לבטלה שליתא זה בנשים. ולחוש שמא תבאנה מזה להרהר לעשות איסורין להבעל לאסור לה לא מצינו ששייך לחוש לזה בהסתכלות וכדומה וכדאשכחן שהיו הנשים מותרות להסתכל בר' יוחנן כשסלקו מטבילה. אך יש איסור אחר בנשים מדין דת יהודית שלא להתנהג בפריצות בכתובות דף ע"ב אבל מצד זה הוא רק כשהיא עצמה עושה כך אבל כשדרך כל הנשים בעירה כן אין שייך להחשיב זה לפריצות ואין חלוק מה שנעשה דרך הנשים שבעיר היה משום פריצות דעכ"פ כיון שכן הוא דרך לבישתן והלוקן אין להחשיב זה למעשה פריצות ולאסור עליהן אלא מדרך חסידות לצניעות יתירא ותע"ב, ידידו, משה פיינשטיין.

רמב"ם הלכות דעות פרק ה הלכה ו

צניעות גדולה נוהגים תלמידי חכמים בעצמן, לא יתבזו ולא יתגלו ראשן ולא גופן, ואפילו בשעה שיכנס לבית הכסא יהא צנוע ולא יגלה בגדיו עד שישב, ולא יקנח בימין, ויתרחק מכל אדם, ויכנס חדר לפניו מחדר מערה לפניו מן המערה ונפנה, ואם נפנה אחורי הגדר יתרחק כדי שלא ישמע חבירו קולו אם נתעטש, ואם נפנה בבקעה ירחיק כדי שלא יראה חבירו פירועו, ולא ידבר כשהוא נפנה אפילו לצורך גדול, וכדרך שנוהג צניעות ביום בבית הכסא כך נוהג בלילה, ולעולם ילמד אדם עצמו להפנות שחרית וערבית בלבד כדי שלא יתרחק.

שו"ת אגרות משה יורה דעה חלק ג סימן סח אות ד

והנה ענין צניעות באנשים לילך מלובשים כל הגוף אינו מאיסורים אלא מעלה וזהירות להיות מלובש גם בסתר מטעם שויתי ה' לנגדי ואף בבית הכסא לא יגלה עד שישב ומטעם זה כשהיה דרכם לשכב ערום בעת השינה והיו

מכסים עצמם בסדין היה צריך מצד מעלה זו שיפשוט חלוקו תחת הסדין כדאיתא באו"ח סי' רל"ט סעי' ב' וללבוש החלוק כשהוא שוכב תחת הסדין כדאיתא בסי' ב' וכן צריך ליזהר מי שאפשר לו. ומדת הלבשה הוא כמנהג המקום כגון אם הדרך לכסות הזרועות והשוקיים צריך גם כשאינן אנשים ללבוש כן ואם הדרך לילך בזרועות מגולות גם לפני אנשים א"צ לכסותם אף למדת חסידות. ובזה אין הכוונה שצריך ללבש כהמדה שהולך לפני מלכים ולפני אנשים שאינם מכיריו אף שגם בחדרו הוא לפני מלך מלכי המלכים מ"מ גדר זה הוא רק בעת התפלה כדאיתא /שו"ע או"ח/ בסי' צ"א סעי' ה' ועיי"ש במג"א ס"ק ה' ושם הוא גם חיוב לכתחלה אף שאינו מעכב את התפלה כדאיתא ברמב"ם רפ"ה מתפלה. והכא הוא המדה כיושב בחדרו לפני אנשים שאין עליו לכבדם אבל אינו רוצה להתבזות לפניהם. ואם יש לו צער שחם לו ביותר או מצד אחר רשאי לילך וליכא בזה אף משום מדת חסידות דבאופן זה שהוא צער הרי הדרך הוא כן לישב גם בפני אנשים היודעים מצערו והשי"ת הא יודע צערו אבל בגלוי ערוה אסור דהא אף כשהולך לרחוץ בנהר טוב לשחות או לכסות באופן שלא יגע בידיו כשהוא כלפי העם כדאיתא בשבת דף מ"א ובחדרו אף כשליכא אנשים צריך לכסות כמו לילך בבגד שמכסה וגם יש איסור משום שלא יוכל להרהר בד"ת ואם הוא לרפואה גם זה מותר. ואף יחף שלמדת חסידות אין לילך יחף כלל כדאיתא ברמ"א ס"ס ב' איתא בסי' צ"ב שבמקום שעומדים לפני הגדולים יחף רשאי אף בתפלה סוף דבר הא דסי' ב' הוא רק מדת חסידות ולא ענין איסור ובמקום צער ליכא אף מדת חסידות והשיעור הוא באופן שהוא בזיון לפני אנשים כל מקום לפי מנהגו ובסי' צ"א הוא חיוב בעת התפלה והמדה הוא כמו לפני גדולים, ובשעת הדחק מותר להתפלל כי אינו מעכב, וצ"ע בפוחח שפורס על שמע ואינו עובר לפני התיבה שפרש"י במגילה דף כ"ד שיש בזה גלוי ערוה הא זה אסור אף שאין לו בגדים ולמה רק לקרות בתורה ולעבור לפני התיבה אסור הא אסור הוא אף להוציא אזכרה ודברי תורה מפיו ואולי כוונתו שאפשר לבא לגלוי ערוה וצ"ע. אביך אוהבך בל"נ, משה פיינשטיין.

Rabbi Jeremy Wieder

תלמוד בבלי מסכת מכות דף כד עמוד א

בא מיכה והעמידן על שלש, דכתיב: הגיד לך אדם מה טוב ומה ה' דורש ממך כי אם עשות משפט ואהבת חסד והצנע לכת עם (ה') אלהיך. עשות משפט - זה הדין. אהבת חסד - זה גמילות חסדים. והצנע לכת - זה הוצאת המת והכנסת כלה.

תלמוד בבלי מסכת פסחים דף כו עמוד א

בגדי כהונה - דכתיב והניחם שם - מלמד שטעונון גניזה.

פרשת אחרי מות פרק טז פסוק כג

וְבָא אֶהָרַן אֶל־אֶהָל מוֹעֵד וּפָשַׁט אֶת־בְּגָדֵי הַכֹּהֵן אֲשֶׁר לְבָשׁ בְּבֹאֹוֹ אֶל־הַקֹּדֶשׁ וְהִנִּיחָם שָׁם:

תרגום אונקלוס שם

וייעול אהרן למשכן זמנא וישלח ית לבושי בוצא דלבש במיעליה לקודשא ויצנענון תמן:

תלמוד בבלי מסכת בבא מציעא דף כג עמוד ב – דף כד עמוד א

רבי שמעון בן אלעזר אומר וכו'. מאי אנפוריא? - אמר רב יהודה אמר שמואל: כלים חדשים שלא שבעתן העין. היכי דמי? אי אית בהו סימן - כי לא שבעתן העין מאי הוי? אי דלית בהו סימן - כי שבעתן העין מאי הוי? - לעולם דלית בהו סימן, נפקא מינה לאהדורי לצורבא מרבנן בטביעות עינא. שבעתן העין - קים ליה בגוייהו, ומהדרין ליה. כי לא שבעתן העין - לא קים ליה בגוייהו, ולא מהדרין ליה. דאמר רב יהודה אמר שמואל: בהני תלת מיילי עבידי רבנן דמשנו במלייהו: במסכת, ובפוריא, ובאושפיזא.

תלמוד בבלי מסכת שבת דף קיד עמוד א

ואמר רבי יוחנן: איזהו תלמיד חכם שמחזירין לו אבידה בטביעות העין - זה המקפיד על חלוקו להופכו.

בית הבחירה למאירי מסכת שבת דף קיד עמוד א

ודרך צחות אמרו איזהו ת"ח שנחזיר לו אבידה בטביעות העין זה המקפיד על חלוקו להפכו כלומר אפי' חלוקו

שאינו נראה לבריות אם לבשו שלא כתקנו מקפיד עליו עד שיהפכנו:

שולחן ערוך אורח חיים הלכות הנהגת אדם בבוקר סימן ב סעיף א - ב

לא ילבש חלוקו מיושב (טור) אלא יקח חלוקו ויכניס בו (ראשו) וזרועותיו בעודנו שוכב, ונמצא כשיקום שהוא מכוסה. אל יאמר: הנני בחדרי חדרים מי רואני, כי הקדוש ברוך הוא מלא כל הארץ כבודו (ישעיה ו, ג).

תלמוד בבלי מסכת בבא מציעא דף ל עמוד ב

דאמר רבי יוחנן: לא חרבה ירושלים אלא על שדנו בה דין תורה. - אלא דיני דמגיזתא לדיינו? - אלא אימא: שהעמידו דיניהם על דין תורה, ולא עבדו לפנים משורת הדין.

תלמוד בבלי מסכת בבא בתרא דף ב עמוד ב

דאמר ר' אבא אמר רב הונא אמר רב: אסור לאדם לעמוד בשדה חבירו בשעה שהיא עומדת בקמותיה.

תלמוד בבלי מסכת בבא בתרא דף ס עמוד א

מתני'. לא יפתח אדם לחצר השותפין פתח כנגד פתח וחלון כנגד חלון; היה קטן - לא יעשנו גדול, אחד - לא יעשנו שנים. אבל פותח הוא לרה"ר פתח כנגד פתח וחלון כנגד חלון; היה קטן - עושה אותו גדול, ואחד - עושה אותו שנים.

גמ'. מנהני מילי? א"ר יוחנן, דאמר קרא: וישא בלעם את עיניו וירא את ישראל שוכן לשבטיו, מה ראה? ראה שאין פתחי אהליהם מכוונין זה לזה, אמר: ראויין הללו שתשרה עליהם שכינה.

רמ"א יורה דעה הלכות חוקות העובדי כוכבים סימן קעח סעיף א

הגה: אלא יהא מובדל מהם במלבושיו ובשאר מעשיו (שם). וכל זה אינו אסור אלא בדבר שנהגו בו העובדי כוכבים לשום פריצות, כגון שנהגו ללבוש מלבושים אדומים, והוא מלבוש שרים וכדומה לזה ממלבושי הפריצות, או בדבר שנהגו למנהג ולחוק ואין טעם בדבר דאיכא למיחש ביה משום דרכי האמורי ושיש בו שמץ עבודת כוכבים מאבותיהם, אבל דבר שנהגו לתועלת, כגון שדרכן שכל מי שהוא רופא מומחה יש לו מלבוש מיוחד שניכר בו שהוא רופא אומן, מותר ללבושו. וכן שעושין משום כבוד או טעם אחר, מותר (מהרי"ק שורש פ"ח).

רמ"א יורה דעה הלכות צדקה סימן רמט סעיף א

הגה: ואל יבזבז אדם יותר מחומש, שלא יצטרך לבריות. (ב"י בשם הגמרא פ' נערה שנתפתתה).

תלמוד בבלי מסכת ברכות דף לא עמוד ב

ונתתה לאמתך זרע אנשים, מאי זרע אנשים? אמר רב: גברא בגוברין.

תלמוד ירושלמי מסכת שקלים סוף פרק ה

רבי אבון עבד אילין תרעייה דסדרא רבא אתא ר' מנא לגביה א"ל חמי מאי עבדית א"ל (הושע ח, יד) וישכח ישראל את עושהו ויבן היכלות לא הוה בני נש דילעון באורייתא.

משנה מסכת אבות פרק ב משנה ט

מר להם צאו וראו איזוהי דרך רעה שיתרחק ממנה האדם רבי אליעזר אומר עין רעה רבי יהושע אומר חבר רע רבי יוסי אומר שכן רע רבי שמעון אומר הלוא ואינו משלם אחד הלוא מן האדם כלוא מן המקום ברוך הוא שנאמר (תהלים ל"ז) לוח רשע ולא ישלם וצדיק חונן ונותן רבי אלעזר אומר לב רע אמר להם רואה אני את דברי אלעזר בן ערך שבכלל דבריו דבריכם: